

Kommunförbundets synpunkter på den utbildningspolitiska redogörelsen

Hörande i kulturutskottet 20.4.2021

Terhi Päivärinta, direktör

Särutvecklingen och hur den kan mötas

- Kommunförbundet delar den uppfattning om situationen som framkommer i redogörelsen samt oron för särutvecklingen i kommunerna och regionerna och utmaningarna med att ordna utbildning
- Kommunförbundet anser att
 - redogörelsen inte erbjuder några redskap för att möta utmaningarna
 - ökad uppföljning och styrning inte är en lösning, snarare tvärtom
 - skärpta skyldigheter genom kvalitetskriterier eller dimensioneringar gör det ännu svårare att utveckla flexibel praxis
 - resurser binds till annat än själva verksamheten och utvecklingen av den
- Jämlik och tillgänglig utbildning kräver
 - möjliggörande lagstiftning
 - flerformslösningar och flexibilitet i tillhandahållandet av tjänster
 - främjande av samarbetet mellan olika aktörer
 - stärkt förtroende

Digitaliseringen inom utbildningen

- Av redogörelsen framgår inte digitaliseringsbehoven samt digitaliseringens betydelse och möjligheter på alla utbildningsnivåer.
- För den grundläggande utbildningens del är digitaliseringssynvinkeln snäv och beaktar inte behovet av att utöka och stärka beredskapen för distansundervisning (lärarna) och distansstudier (eleverna).
 - De studerande kan inte förutsättas behärska olika former av distansstudier på andra stadiet, om de inte kunnat träna detta i den grundläggande utbildningen som en del av det normala skolarbetet.
 - Skolor, lärare och elever kan inte lämnas ensamma vid eventuella framtida kriser, såsom under coronan. Kompetensen och beredskapen måste stärkas.
- Kommunförbundet anser följande:
 - För hela utbildningsfältet bör det utarbetas **en nationell strategi och ett nationellt åtgärdsprogram för digitalisering av inlärningsmiljöer och digitala inlärningslösningar.**
 - Jämlikheten och tillgängligheten i utbildningen bör främjas genom att man möjliggör och utvecklar distansundervisning på alla skolstadier, redan från den grundläggande utbildningen.
 - Den digitala kompetensen bör stärkas och digital marginalisering förebyggas under hela utbildningsvägen.

Finansiering

- Kommunförbundet stöder målet att stärka basfinansieringens andel av finansieringen av utbildningen. Detta mål bör omfatta alla utbildningsnivåer.
- Finansieringen behöver bindas till åtgärderna i redogörelsen – målen och förpliktelserna ska inte finansieras av kommunerna.
- Det är värt att stödja samarbete i anordnandet av utbildning, men en administrativ sammanslagning av läroanstalter till stora helheter är inte det enda sättet.
- Många av åtgärderna i redogörelsen, t.ex. gratis småbarnspedagogik, förutsätter betydande tilläggsfinansiering. Kommunerna bör kompenseras fullt ut för de ökade kostnaderna.
- Kommunförbundet understöder inte bl.a.
 - Lärardimensioneringar
 - Förpliktande kvalitetsmål

Välstånd och kontaktytor

- Ökat välbstånd och större delaktighet inom småbarnspedagogiken och i skolorna kräver ett gott och sektorsövergripande samarbete mellan olika aktörer.
- I redogörelsen förblir det oklart varför det behövs ny lagstiftning om bindande skolsamarbete, om man ändå vill fortsätta och vidareutveckla det generellt inriktade arbete som avses i lagen om elev- och studerandehälsövård. Det är inte befogat att skapa överlappande system.
 - Ett tväradministrativt nätverk av yrkespersoner som en del av småbarnspedagogikens och skolornas verksamhetskultur kan etableras inom den generellt inriktade elevhälsan.
 - Behöver man för skolorna anställa en särskild ny yrkesgrupp som arbetar med välbefinnande eller vore det bättre att vidareutveckla samarbetet mellan skolorna och befintliga yrkesutbildade personer inom social- och hälsövården?
- Aktörerna inom bildningssektorn och social- och hälsövården bör tillsammans satsa på att utveckla den generellt inriktade elevhälsan och tjänsterna inom elevhälsan.
- I samband med social- och hälsövårdsreformen bör man se till att samarbetet mellan kommunerna, utbildningsanordnarna och välfärdsområdet fungerar på alla kontaktytor mellan bildningstjänsterna och social- och hälsövårdstjänsterna.

Småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning

- Kommunförbundet understöder målet att revidera lagstiftningen om småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning som en helhet. Enskilda åtgärder räcker inte längre till för de förändringar som sker i verksamhetsmiljön.
- Kommunförbundet understöder inte åtgärder genom vilka man, i stället för att stärka förtroendet och dialogen, eftersträvar strängare uppföljning och övervakning av kommunerna eller förpliktande kriterier för kvalitetsarbete.
- Deltagandet i småbarnspedagogiken och metoderna för att öka deltagandet borde diskuteras mer ingående innan beslut fattas.
- Det behövs en bedömning av om förskoleundervisningen ska bli tvåårig och om den ska utgöra en separat helhet. Skulle det i fortsättningen vara mer ändamålsenligt att låta verksamheten utgöra en tydlig del av småbarnspedagogiken eller den grundläggande utbildningen?
- Inom den grundläggande utbildningen bör man koncentrera sig på en helhetsbedömning av de nuvarande strukturerna för anordnande av undervisning och de utbildningsformer som används. Övergångarna är en del av helheten.

Andra stadiet

- Redogörelsen behandlar inte alla principerna för anordnande och finansiering av utbildningen på andra stadiet: ska till exempel systemet fortsätta vara kommunbaserat och kvarstår kommunernas och statens gemensamma finansieringsansvar?
- I redogörelsen syns samarbetet mellan utbildningsformerna, men förståelsen för utbildningsanordnarnas samarbete inom respektive utbildningsform är bristfällig.
- Det övergripande reformprogram som planeras i redogörelsen behövs, men i genomförandet bör utbildningsanordnarnas regionala utvecklingsarbete betonas.
- En stor brist är att man i redogörelsen inte tar ställning till obalansen mellan de förpliktelser som anordnandet av utbildningen innebär och finansieringen av dem -> riksdagen bör förutsätta att finansieringen korrigeras så att den motsvarar förpliktelserna.

Kommunförbundets samlade synvinklar för utbildningspolitiken

- Kommunerna har olika befolkningsunderlag och ekonomiska utgångspunkter. Utbildningslagstiftningen bör ge möjlighet till flexibla flerformslösningar i anordnandet av utbildning.
- Kunnande bör identifieras och erkännas också på andra sätt än i form av studier som genomförs på traditionellt sätt vid en läroanstalt.
- En nationell strategi och ett nationellt åtgärdsprogram för digitalisering av inlärningsmiljöer och digitala inlärningslösningar bör beredas för alla utbildningsstadier. Möjligheterna till distansundervisning bör utredas också inom den grundläggande utbildningen.
- Utbildningens tillgänglighet förutsätter ett tätare samarbete. Det behövs incitament som utgår från lokala behov och som sporrar till samarbete mellan olika utbildningsformer och utbildningsanordnare.
- Fungerande samarbetsstrukturer och serviceintegration bör utvecklas på kontaktytorna mellan tjänsterna tillsammans med bildnings-, social- och hälsovårds-, sysselsättnings- och integrationstjänsterna.

The background is an abstract composition of colors and textures. It features a large, bright yellow area on the right side, which transitions into a white, irregular shape. On the left side, there are splatters and streaks of blue and red, creating a dynamic and energetic feel. The overall effect is that of a hand-painted or splattered surface.

KOMMUN FORBUNDET